

Załącznik do uchwały nr XXX/312/21

Rady Gminy Mszana Dolna

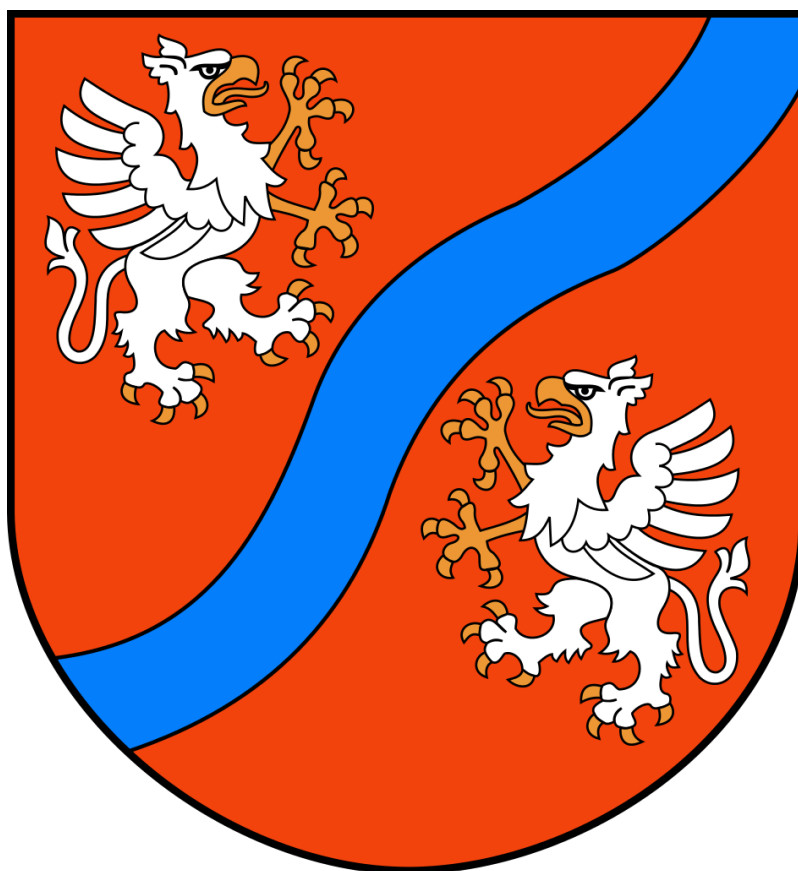
z dnia 29.01.2021 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA

PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

DLA GMINY MSZANA DOLNA

NA LATA 2021-2025

MSZANA DOLNA 2020

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
Wstęp	3
Podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie.....	4
Podstawa prawna.....	11
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie	13
Cele programu, obszary działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program.....	38
Założenia Programu	42
Adresaci Programu	42
Prognozowane efekty realizacji Programu.....	42
Realizatorzy Programu	43
Źródła finansowania Programu.	43
Monitorowanie Programu.....	43
Zakończenie	44

I. Wstęp

Podstawą opracowania Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.), która nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia, ponadto nakazuje opracowanie i realizację programów ochrony osób doświadczających przemocy.

Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507z póź. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).

Program jest kontynuacją działań i zadań realizowanych w latach ubiegłych. Głównym celem Programu jest z jednej strony zmniejszenie i ograniczenie rozmiaru szkód związanych z występowaniem przemocy w rodzinie; z drugiej profilaktyka, czyli działania zapobiegawcze i prewencyjne w celu niedopuszczenia do występowania przemocy w rodzinie.

Dotychczas oddziaływania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla Gminy Mszana Dolna były realizowane w oparciu o Uchwałę Rady Gminy Mszana Dolna Nr LIII/570/2014 z dnia 12 listopada 2014 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Mszana Dolna na lata 2015 - 2020, oraz Uchwałę Rady Gminy Mszana Dolna Nr LIV/683/10 z dnia 10 listopada 2010r. z późniejszą zmianą (zmiana Nr III/11/10 z dnia 28 grudnia 2010r.) w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Mszana Dolna.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są podejmowane w szczególności w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

W celu efektywnego i zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie oraz

zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym opracowany został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy dla Gminy Mszana Dolna na lata 2020 - 2025.

W Programie zostały zawarte podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, realizatorów, adresatów programu, zakładanych efektów. Niniejszy Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia w.w zjawiska oraz poprawy funkcjonowania rodzin.

Skuteczność programu zależy od wielu czynników, w tym m.in. dobrego rozeznania środowiska przez służby odpowiednio przygotowane zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami, współpracy lokalnych służb i instytucji w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym a przede wszystkim motywacji dokonywania zmian i wyjścia z kryzysu przez rodziny dotknięte problemem przemocy.

II. Podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych zadań, relacje rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Dom rodzinny to miejsce gdzie każdy powinien czuć się bezpiecznie . To miejsce, które powinno stanowić dla każdego jego własny azyl – jako schronienie przed całym „złem” tego świata. Jednak często dzieje się tak, iż na niektórych to zło w formie przemocy czeka w samym wnętrzu jego własnego domu.

Przemoc towarzyszy człowiekowi od niepamiętnych czasów; ludzie używają swojej siły, aby zdobywać władzę i kontrolę, zwykle przy tym krzywdząc innych. W życiu jest wiele sytuacji kontroli, często stanowią one składnik takich relacji jak przełożony – podwładny, rodzic – dziecko. Kontrola zwykle jest związana ze stosowaniem przykrego przymusu, ale kontrola to nie to samo, co przemoc. Przemoc jest specyficznym sposobem kontroli – dla jej

sprawowania człowiek kontrolujący używa środków powodujących lęk i cierpienie. Taki rodzaj kontroli, opartej o przemoc, ma często miejsce w rodzinie, w tej strukturze, która, zgodnie z oczekiwaniem, winna być wolna od przemocy, choć nie wolna od mądrej kontroli.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątplenia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia funkcjonowania rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych.

Przemocą jest wszystko to, co czynione jest z myślą o zranieniu drugiego człowieka lub wyrządzeniu mu krzywdy, to umyślne wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie nie zawsze jest łatwa do rozpoznania. Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Powszechnie przyjmuje się, że jest to działanie:

- **intencjonalne i skierowane przeciwko innym członkom rodziny** - co oznacza, że jest zamierzonym działaniem lub zaniechaniem mającym na celu całkowitą kontrolę nad ofiarami;
- **naruszające prawa i dobra osobiste ofiar** - co oznacza, że sprawca wykorzystuje swoją przewagę narusza podstawowe prawa człowieka, np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- **wykorzystujące wyraźnie asymetrię sił** - ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
- **powodujące ból i cierpienie** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiar na poważne

szkody, co powoduje, że ofiary mają mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc w rodzinie przybiera następujące formy:

Przemoc fizyczna – to każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy

Przemoc psychiczna - to agresywne zachowania, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności.

Przemoc ekonomiczna – uniemożliwianie dostępu do środków finansowych, ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny.

Przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych.

Przemocą jest także **zaniedbanie** - to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych członka rodziny, które prowadzi do jego cierpienia. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Wykres 1. Rodzaje przemocy.

Różne formy przemocy w rodzinie są zazwyczaj analizowane oddzielnie, ale należy pamiętać, że wszystkie są ze sobą mocno powiązane i wywierają wpływ na rodzinę jako całość.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej postacie, na przemian łącząc je tak aby uzyskać pełną kontrolę nad osobą doznającą przemocy. Sprawca przemocy to osoba, która ma duże zapotrzebowanie na władzę i kontrolę mającą zagłuszyć lub zrównoważyć jego poczucie niemocy i impotencji fizycznej i psychicznej. To poczucie niemocy i impotencji to wynik jego osobistych, tragicznych doświadczeń bycia obiektem agresji, przemocy i zaniedbania. Odnajduje namiastkę mocy w aktach przemocy wobec bliskich. Czuje się mocny wtedy, gdy znajdzie

kogoś, kto staje się słabszy niż on sam. Można powiedzieć, że pozbawiając swoją ofiarę mocy nie musi konfrontować się ze swoim brakiem mocy. Zachowanie osoby stosującej przemoc może wywołać u osoby poszkodowanej trwałe negatywne skutki i doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Przemoc domowa nie jest jednorazowym czynem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz: narastania napięcia, ostrej przemocy i miodowego miesiąca.

- **Faza narastania napięcia** – w tej fazie partner jest stale napięty i poirytowany. Prowokuje kłótnie, prezentuje zły humor, staje się niebezpieczny, narasta jego agresywność. Ofiara stara się opanować sytuację i oddalić zagrożenie.

- **Faza gwałtownej przemocy** – eksplozja gniewu i agresji; skutki użytej przemocy często są bardzo niebezpieczne dla zdrowia i życia, strach, przerażenie i szok ofiary są ogromne; nie usprawiedliwia przemocy. W tej fazie ofiara decyduje się na podejmowanie działań obronnych – szuka pomocy, wzywa Policję, wnosi sprawy do Sądu, widzi straty wynikające z życia w przemocy.

- **Faza miodowego miesiąca** – faza odpowiedzialna za trwanie w związku, wycofanie skargi, wzrost nadziei a co za tym idzie i bezradności ofiary. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Próbuje przekonać ofiarę, że teraz będzie inaczej, wyraża skruchę, obiecuje, że to „ostatni raz”. Gdy uzyskuje wybaczenie wszystko zaczyna się od nowa. Oczekiwanie na wybaczenie spowodowało wzrost napięcia i złości. Kwestią czasu jest więc kolejny wybuch. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej.

Z powodu następstw takich doświadczeń, cierpią nie tylko osoby doznające przemocy, ale również świadkowie przemocy – najczęściej dzieci. Tego typu doświadczenia uczą agresywnego zachowania, zaburzają możliwość polubownego rozwiązywania konfliktów i zmniejszają wrażliwość na agresywne zachowania innych.

Wykres 2. Cykl przemocy.

W przemocy domowej jednym z najbardziej znaczących faktów jest przeplatanie się ról ofiara – sprawca – świadek. Zbyt często zdarza się, że mężczyzna, który doświadczał w dzieciństwie przemocy ze strony ojca, czyni w dorosłym życiu taką samą przemoc wobec swojej partnerki i swoich dzieci. Złość, którą przeżywał wobec rodziców, a której nie miał szansy im okazać, znajduje ujście wobec słabszych od niego – najpierw wobec kolegów, rodzeństwa, później wobec żony, dzieci, starzejących się rodziców. Jest pewne, że kiedy dziecko żyje w rodzinie, gdzie gości przemoc, buduje na swój temat przekonania często niszczące całe jego przyszłe życie. Uczy się, że dla swojego agresywnego rodzica nie jest ważny na tyle, żeby uczył się innych sposobów wyładowywania złości niż agresja. Uczy się też, że dla drugiego rodzica - często bezradnej ofiary- nie jest na tyle ważny, aby wziął go w obronę i uwolnił od sprawcy przemocy. To skutkuje tym, że w dalszym życiu, pojawia się myślenie, że nie jest się na tyle wartościowym człowiekiem by starać się żyć konstruktywnie. Rodzi się tendencja do destrukcyjnych sposobów funkcjonowania - wagary, porzucanie

szkoły, wczesna inicjacja alkoholowa i seksualna, palenie papierosów, narkotyki, agresja, przestępstwa, próby i czyny samobójcze, przemoc wobec innych itp. Często nie dostrzegamy tego, że trafiający do nas sprawca przemocy to we wcześniejszym życiu jej ofiara. Nie zwracamy też uwagi na to, że często ofiara przemocy np. ze strony męża, jest sprawcą przemocy dla swoich dzieci. One z kolei stają się sprawcami przemocy wobec słabszych np. w szkole tworząc kolejne ofiary, które znów będą szukać kogoś, przy kim staną się sprawcami. Rozumienie powyższych zjawisk i systemowe podejście do problematyki przemocy w rodzinie jest warunkiem koniecznym dla wszystkich osób reprezentujących instytucje pomagające rodzinie.

Na przemoc w rodzinie należy spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej:

- Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 207 kodeksu karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje za nie karę pozbawienia wolności - „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”
- Od strony moralnej, dokonywanie przemocy to krzywdzenie słabszego, co jest złem moralnym. Sprawca powinien więc podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi. Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać sprawców i motywować świadków do pomagania.
- Z perspektywy społecznej zwracamy uwagę na czynniki zawarte w obyczajach i postawach społecznych, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.
- Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odkrywa złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód jakie poczyniła w ich życiu.

W kontakcie z osobami doznającymi przemocy oraz stosującymi przemoc w rodzinie ważne jest rozumienie przemocy na każdej płaszczyźnie. Dlatego też osoby podejmujące pracę z w.w osobami powinny robić to zgodnie ze swoim przygotowaniem zawodowym i możliwościami instytucji jaką reprezentują oraz mieć świadomość swoich kompetencji.

Zjawisko przemocy ma wiele aspektów, przemoc dotyczy całości rodziny – systemu i jego otoczenia. Umiejętność właściwej pomocy rodzinie przeżywającej kryzys niesie ze sobą szansę na skuteczne powstrzymanie przemocy i łagodzenie jej skutków gdyż rodzina jest największą wartością dla każdego człowieka. Każdy zasługuje na godne i spokojne życie.

III. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 2009, Nr 114 poz. 946 z późn. zm.)
2. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.)
3. Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z póź. zm.)
4. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 Nr 209 poz. 1245)
6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001r. o żandarmerii wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2020, poz. 431 z późn.zm)
7. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 poz. 360 z późn.zm.)
8. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1359 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2020 poz. 821 z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 17 kwietnia 1964 roku Kodeks Postępowania Cywilnego (tj. Dz. U. z 2019 roku poz. 1460 z późn. zm. art. 560² –art. 560¹²)
11. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020 – uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. (Dz. U. z 2014 r. poz.445)

12. Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do roku 2020 – do Uchwały nr 1408/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 października 2015r.

13. Kodeks Karny (Dz. U. 2020r. nr 88, poz.523)

Wykres 3. Podstawa prawna.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

Gmina Mszana Dolna usytuowana jest w województwie małopolskim, powiecie limanowskim, obecnie Gminę zamieszkuje 17579 mieszkańców w tym 8611 kobiet oraz 8968 mężczyzn.

Trudno jest jednoznacznie określić wielkość zjawiska przemocy w rodzinie, ponieważ przemoc w rodzinie jest trudnym problemem. Rodziny i osoby, które jej doświadczają często nie chcą mówić o swoim problemie ze względu na strach, poczucie winy, czy też obawę przed osądzeniem ze strony rodziny lub społeczności lokalnej. Przemocy w rodzinie towarzyszy również wiele stereotypów, które powstrzymują osoby doświadczające przemocy przed udaniem się po pomoc.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych na terenie Gminy Mszana Dolna z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej w roku **2019** korzystało ogółem **231** rodzin liczba osób w rodzinie wynosiła **831**. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, a osoby i rodziny korzystające z pomocy są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Analiza rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej powód przyznania pomocy:

- Ubóstwo: 146 rodzin/552 osoby
- Sieroctwo: 1rodzina/3 osoby
- Bezdomność: 2 rodziny/2 osoby
- Potrzeba ochrony macierzyństwa: 72 rodziny/421 osób
- Bezrobocie: 48 rodzin/185 osób
- Niepełnosprawność: 127 rodzin/388 osób
- Długotrwała lub ciężka choroba: 158 rodzin/508 osób
- Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych: 9 rodzin /40 osób
- Przemoc w rodzinie: 2 rodziny/5 osób
- Alkoholizm: 10 rodzin/23 osoby
- Zdarzenie losowe: 2 rodziny/8 osób

Wykres 4. Analiza rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej - powód przyznania pomocy.

Źródło: opracowanie własne

Źródłem pomocnym do utworzenia programu były dokumenty, sprawozdania gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, a także informacja z Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej.

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej

Tabela1. Dane na temat interwencji domowych, w tym interwencji dotyczących przemocy oraz postępowania w ramach procedury NK.

Rok	Ilość interwencji domowych/ sporządzonych Niebieskich Kart	Postępowania w ramach procedury Niebieskiej Karty	
		Czynności sprawdzające	Wszczęte postępowania przygotowawcze
2018	43	22	12
2019	39	29	14
I półrocze 2020	13	28	12

Źródło: opracowanie własne

Zjawisko przemocy jest jednak szersze niż wykazują to statystyki policyjne, ponieważ wiele przypadków przemocy nie jest w ogóle zgłaszanych organom ścigania z powodu specyfiki tego przestępstwa Często też ofiary wycofują się ze składania zeznań i ostatecznego karania sprawcy przemocy z uwagi na lęk, uzależnienie od sprawcy, poczucie wstydu, bezsilność oraz obowiązujące procedury.

Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizując ustawowo określone zadania na terenie Gminy Mszana Dolna działa Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie który został powołany 21 marca 2011r. w jego skład wchodzi 18 osób, którzy realizują zadania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Do Zespołu są powołani pracownicy poszczególnych instytucji (GOPS, policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA, sądu, organizacji pozarządowej), a ich głównym celem jest pomoc osobom dotkniętym przemocą. Zadaniem Zespołu jest zintegrowane oddziaływanie na osobę, rodzinę i budowanie dla niej sieci wsparcia oraz wspomaganie ich w podejmowaniu działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemu.

Tabela 2. Liczba procedur „Niebieska Karta”

	2018	2019	I półrocze 2020
Liczba procedur Niebieska Karta (ogółem) w tym założonych przez:	28	30	7
<i>Pomoc społeczną</i>	1	3	1
<i>Policję</i>	26	26	6
<i>Ochronę zdrowia</i>	0	0	0
<i>GKRPA</i>	0	1	0
<i>Oświatę</i>	1	0	0
Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu/ Grup roboczych	50	38	21

Źródło: opracowanie własne

Procedura Niebieskiej Karty jest obszarem interwencji. Głównym celem prowadzenia procedury Niebieskiej Karty w rodzinach to zatrzymanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa.

W 2018r. w 50 rodzinach prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” - 25 rodzin objętych było procedurą od lat poprzednich: 6 rodzin od 2016r. natomiast 19 rodzin od 2017r.

W 28 rodzinach Niebieska Karta została założona w 2018r. W 3 rodzinach w których prowadzono procedurę od 2017r. po zakończeniu procedury „NK”- po kilku miesiącach ponownie zostały założone „NK” i ponownie wszczęto procedurę.

W 2019r. na terenie gminy prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” w 38 rodzinach, 9 rodzin objętych było procedurą od lat poprzednich: 1 rodzina od 2017r. 8 rodzin od 2018r. Natomiast w 30 rodzinach założono „Niebieską Kartę” w 2019r. (w żadnej z rodzin po zamknięciu procedury nie została ponownie założona Niebieska Karta).

W I półroczu 2020r. na terenie gminy prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” w 21 rodzinach, 14 rodzin objętych było procedurą od lat poprzednich: 1 rodzina od 2018r. 13 rodzin od 2019r. Natomiast w 7 rodzinach założono „Niebieską Kartę” w 2020r. (w żadnej z rodzin po zamknięciu procedury nie została ponownie założona Niebieska Karta w I półroczu 2020r).

Tabela 3. Liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta A” jako doświadczające przemocy.

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
-----	---------	-----------	--------

2018	45	8	17
2019	38	9	11
I półrocze 2020	21	3	3

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Liczba osób wskazanych w formularzu „Niebieska Karta A” jako stosujące przemoc.

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
2018	4	49	0
2019	2	37	0
I półrocze 2020	2	20	0

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że wśród osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą przeważają kobiety. Przemoc dotyka też dzieci, często w tych samych rodzinach. W dwóch rodzinach procedura NK prowadzona była w stosunku do dzieci, w jednej rodzinie ojciec samotnie je wychowywał.

Mężczyźni natomiast dominują wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar Zarządzeniem Wójta Gminy Mszana Dolna Nr 52/11 z dnia 21 marca 2011r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny.

Została przyjęta do realizacji Uchwała Rady Gminy Mszana Dolna Nr LIV/683/10 z dnia 10 listopada 2010r. z późniejszą zmianą (zmiana Nr III/11/10 z dnia 28 grudnia 2010r.) w sprawie warunków funkcjonowania oraz trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Mszana Dolna.

Tabela 5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	2018	2019	I półrocze 2020
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	1
Liczba powołanych Grup Roboczych	28	30	7
Liczba spotkań Grup Roboczych	147	102	38

Źródło: opracowanie własne

W Urzędzie Gminy Mszana Dolna działa Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień i Przemocy. Osoby doświadczające przemocy mogą w nim uzyskać pomoc i wsparcie oraz mają możliwość uporządkowania spraw rodzinnych poprzez kontakt ze specjalistami: psychologiem, pracownikiem socjalnym oraz terapeutą do spraw uzależnień.

Tabela 6. Korzystający z Punktu Konsultacyjnego do spraw Uzależnień i Przemocy.

	2018	2019	I półrocze 2020
Liczba osób	78	91	23
Liczba porad	184	257	31

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym źródłem diagnozy problemu przemocy w Gminie Mszana Dolna były badania ankietowe przeprowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

Diagnoza problemu przemocy w Gminie Mszana Dolna została przeprowadzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na podstawie badań ankietowych. Techniką badawczą, którą posłużono się w przeprowadzeniu badań była technika ankietowania audytoryjnego. Jest to technika gromadzenia informacji, polegająca na samodzielnym wypełnianiu przez badanego kwestionariusza specjalnie przygotowanego przez ankietera. Pytania umieszczane w ankiecie audytoryjnej są jednopropozycyjne, konkretne i ścisłe. Przeważają pytania zamknięte, co nie wyklucza pojawienia się rozszerzających pytań otwartych. Technika

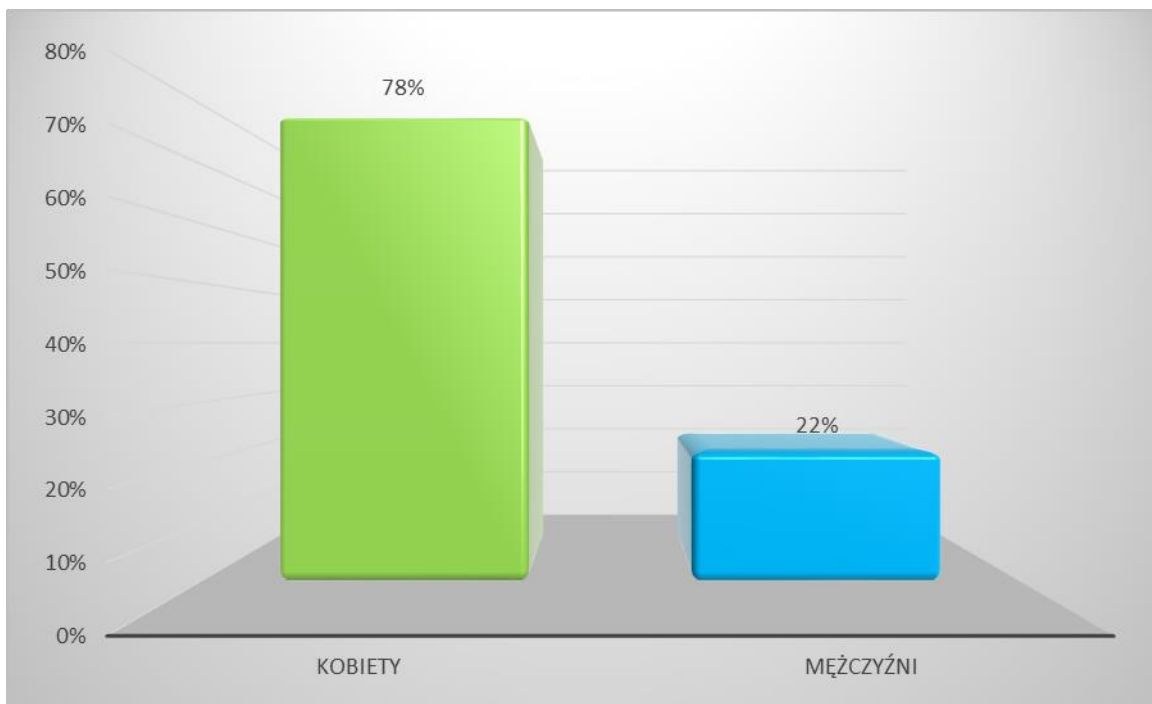
ankietowania pozwala poznawać cechy zbiorowości, opinii o zdarzeniach, faktach, danych liczbowych¹. Narzędziem badawczym, którego użyto do przeprowadzenia badań był kwestionariusz ankiety: „Wiedza mieszkańców Gminy Mszana Dolna na temat zjawiska przemocy w rodzinie”. Ankieta była anonimowa, składająca się z metryczki oraz 18 pytań zamkniętych. Metryczka składała się z 3 pytań, które dotyczyły: płci, wieku, miejsca zamieszkania. Pytania zamknięte dotyczyły problemu zjawiska przemocy w rodzinie, przyczyn przemocy, wiedzy mieszkańców gdzie szukać pomocy w przypadku występowania przemocy w rodzinie. Badanie zostało przeprowadzone w miesiącach od 1 września 2020 r. do 30 listopada 2020 r. w formie papierowej i elektronicznej (ankieta była rozpowszechniona w szkołach na terenie gminy, w budynku Urzędu Gminy oraz na stronie internetowej urzędu) a jego wyniki stanowiły podstawę do sporządzenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Mszana Dolna na lata 2020-2025. Głównym celem badania było uzyskanie informacji dotyczącej wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Mszana Dolna na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz oszacowania skali zjawiska przemocy. Badanie obejmowało również ocenę systemu przeciwdziałania i zwalczania przemocy w gminie.

Wyniki ankiet prezentujemy poniżej.

Ankiety przeprowadzono wśród **167** mieszkańców Gminy Mszana Dolna. W badaniu wzięło udział **131** kobiet i **36** mężczyzn z dziewięciu sołectw wchodzących w skład Gminy Mszana Dolna w wieku od 18 – 60 lat i więcej.

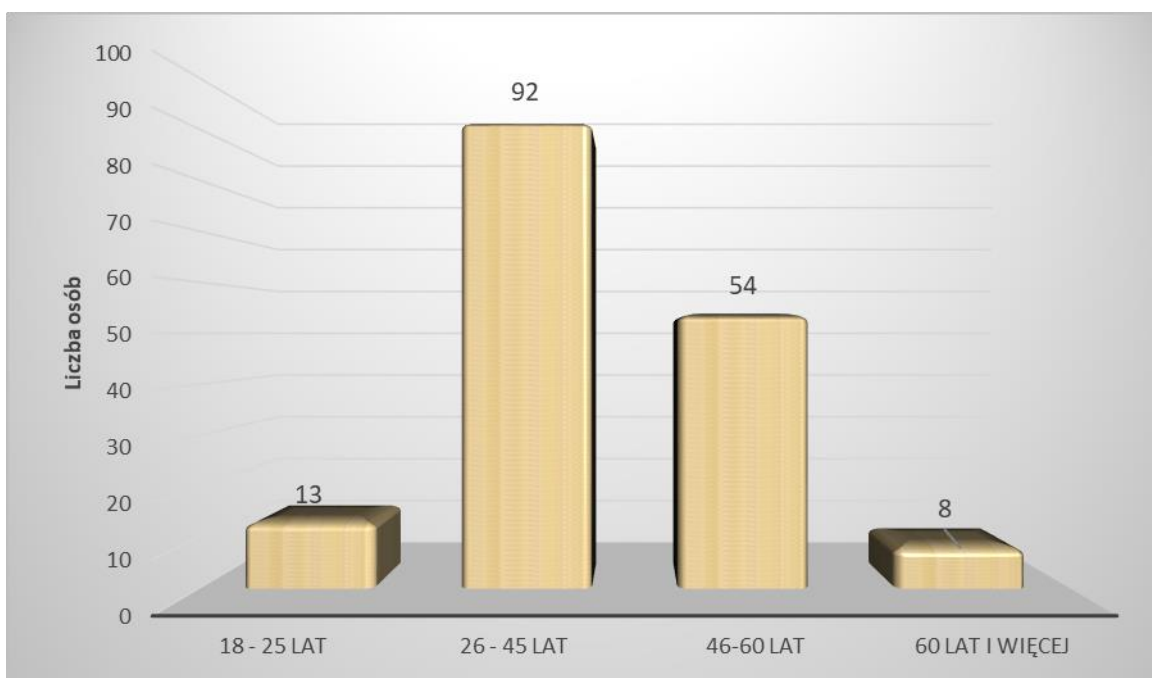
Wykres 5. Płeć badanych.

¹ T. Pilch, T. Bauman, Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2001, s. 22.

Źródło: badania własne

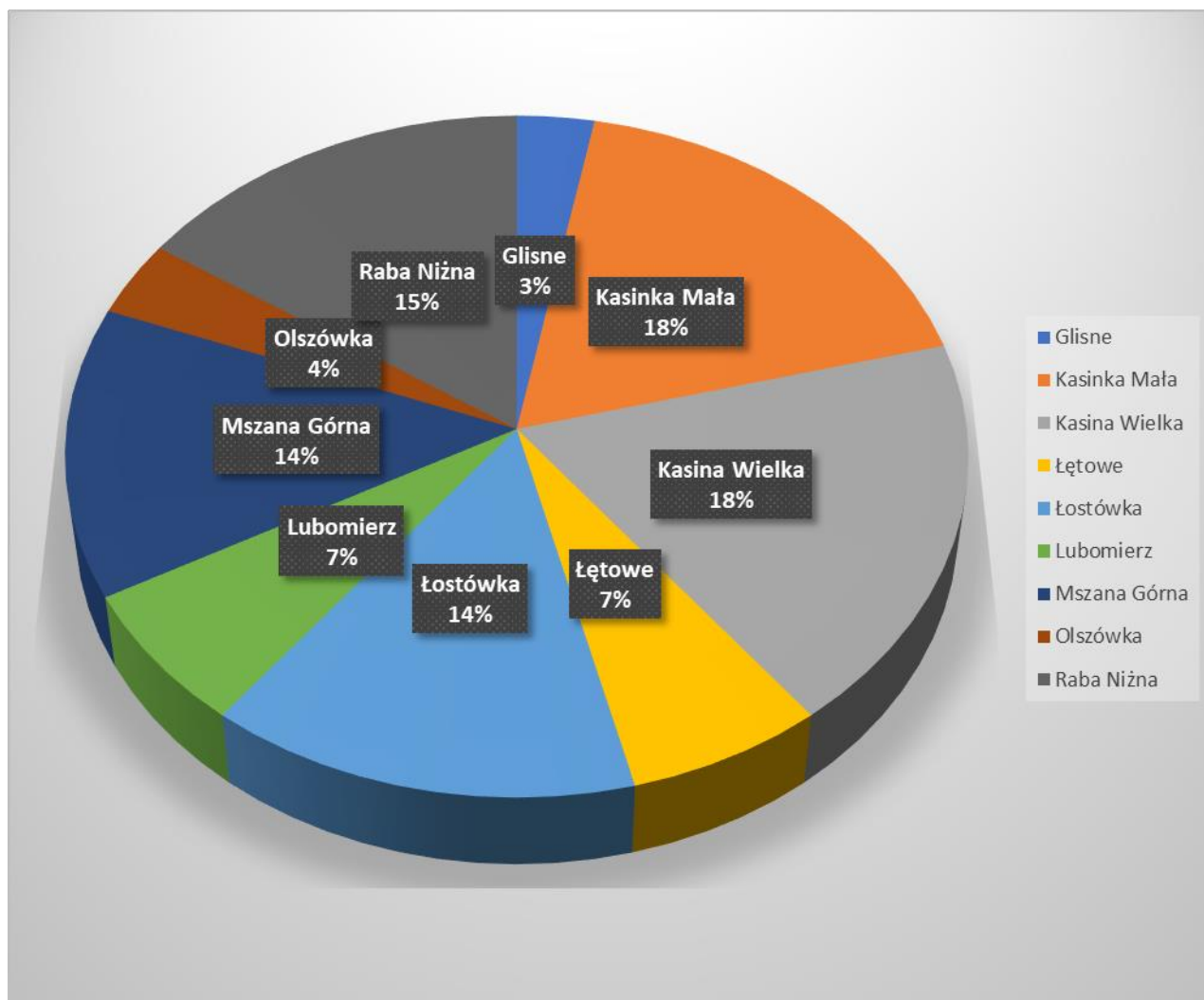
Wykres 6. Wiek badanych.

Źródło: badania własne

Wśród ankietowanych 5 osób mieszka w Glisnem, 30 w Kasince Małej, 31 w Kasinie Wielkiej, 11 w Łętowem, 24 w Łostówce, 11 w Lubomierzu, 23 w Mszanie Górnej, 6 w Olszówce, 26 w Raba Niżnej.

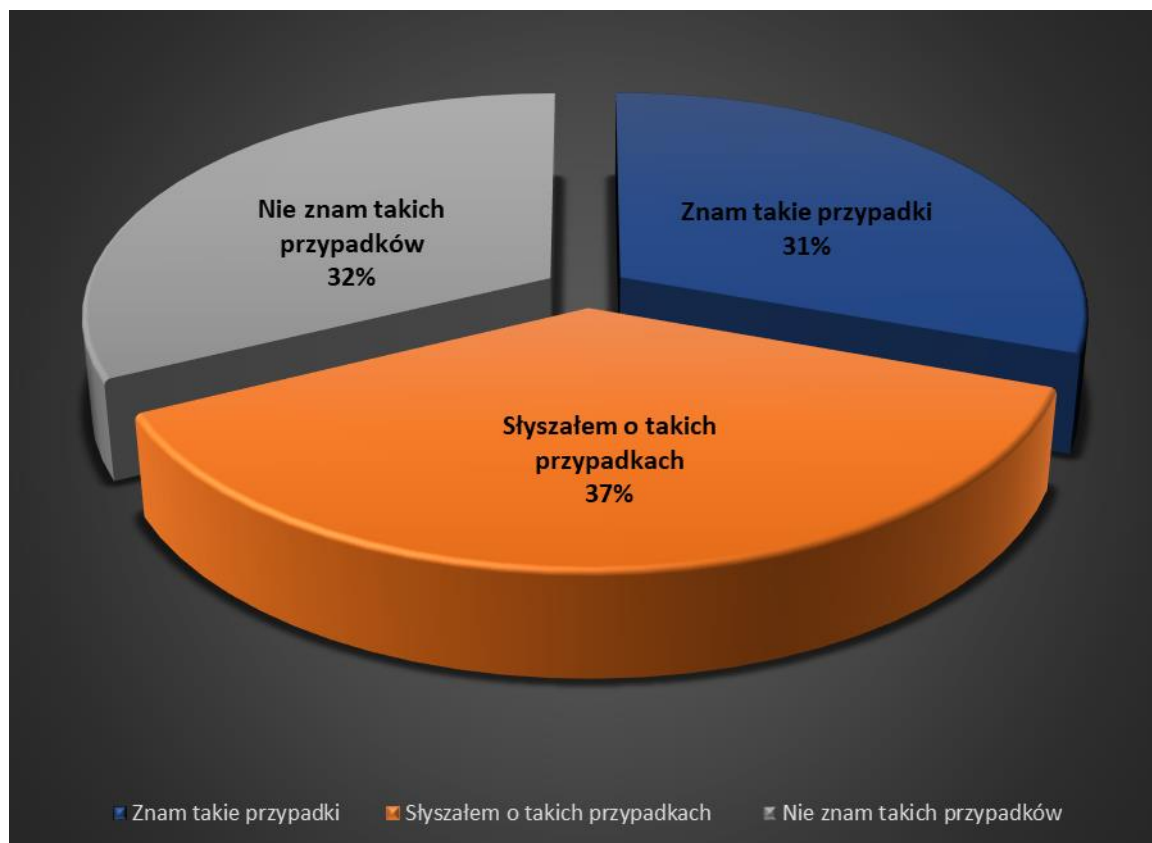
Wykres 7. Miejsce zamieszkania badanych.

Źródło: badania własne

Z przeprowadzonych badań wynika, że 62 ankietowanych słyszało o występowaniu przemocy w rodzinie, 51 osób zna takie przypadki natomiast 54 osoby nie znają przypadków występowania przemocy w rodzinie. To wykazuje, że zdecydowana część respondentów ma świadomość występowania przemocy w rodzinie.

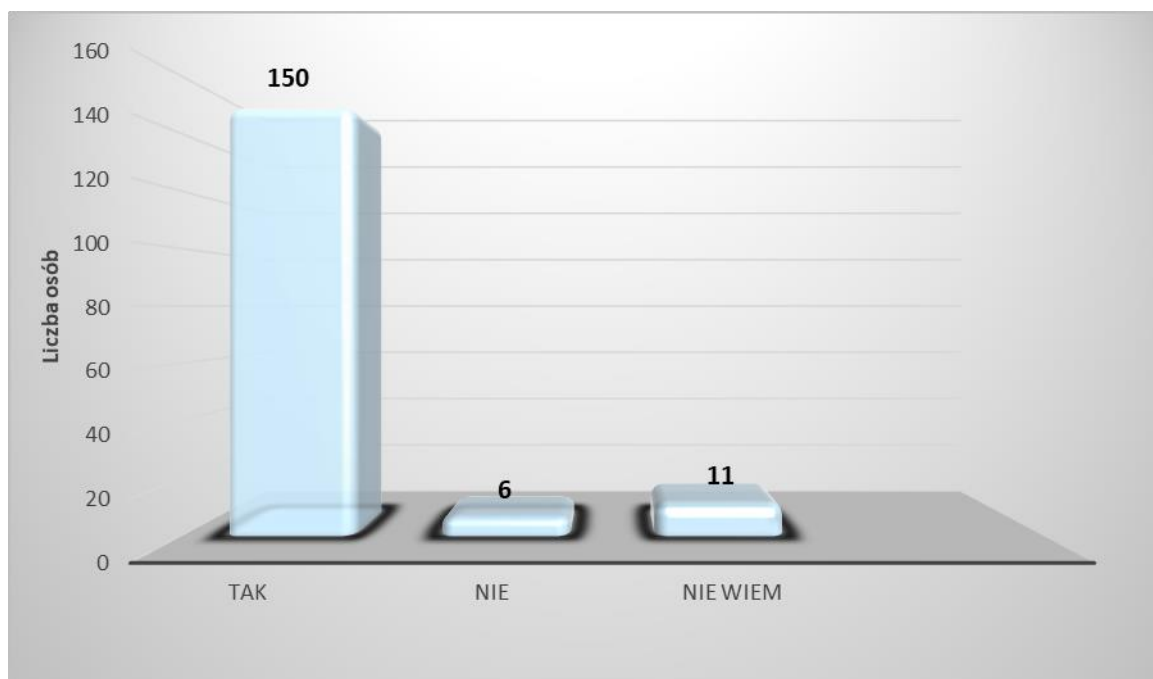
Wykres 8. Świadomość mieszkańców Gminy Mszana Dolna na temat występowania przemocy w rodzinie.

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość mieszkańców gminy – tj. 150 osób uważa, że w przypadku wystąpienia przemocy domowej wśród najbliższych powinno się reagować. Jedynie 6 ankietowanych uważa inaczej. Natomiast 11 osób nie wie czy powinno się reagować w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.

Wykres 9. Czy powinno się reagować w przypadku wystąpienia przemocy domowej wśród najbliższych?

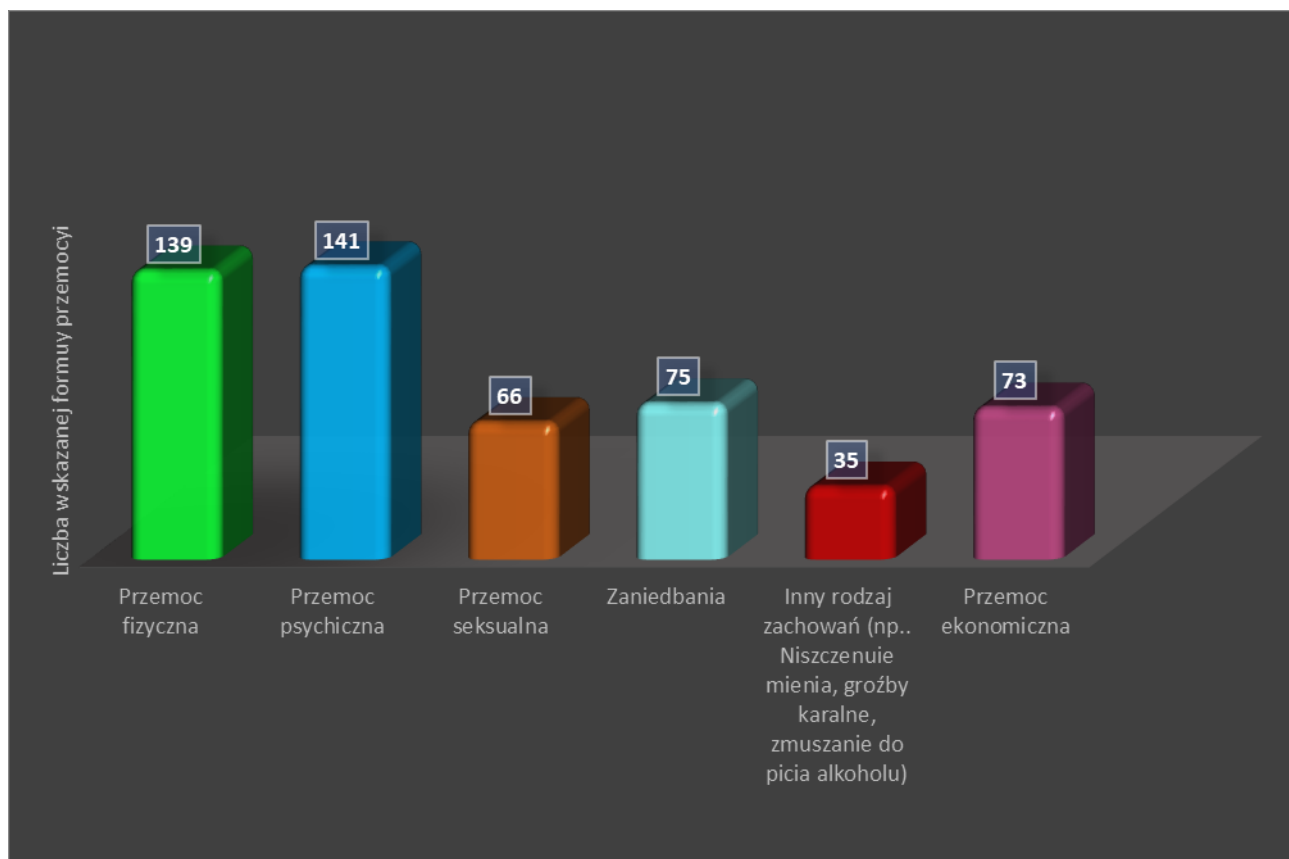

Źródło: badania własne

Wyniki badań ukazują, że **91** mieszkańców gminy nie było świadkiem przemocy domowej, **76** osób było świadkami przemocy z czego **9** osób nie zareagowało, **40** porozmawiało z osobą pokrzywdzoną, **37** zwróciło uwagę sprawcy przemocy, **20** poinformowało instytucję (GOPS, Policja) natomiast **5** osób zareagowało inaczej (np. zapytało pracowników GOPS co robić w przypadku bycia świadkiem przemocy, wskazano gdzie można skorzystać z pomocy).

Respondenci w odpowiedzi na pytanie Jakie zna Pan/Pani formy przemocy w rodzinie najczęściej wskazywali przemoc fizyczną i psychiczną.

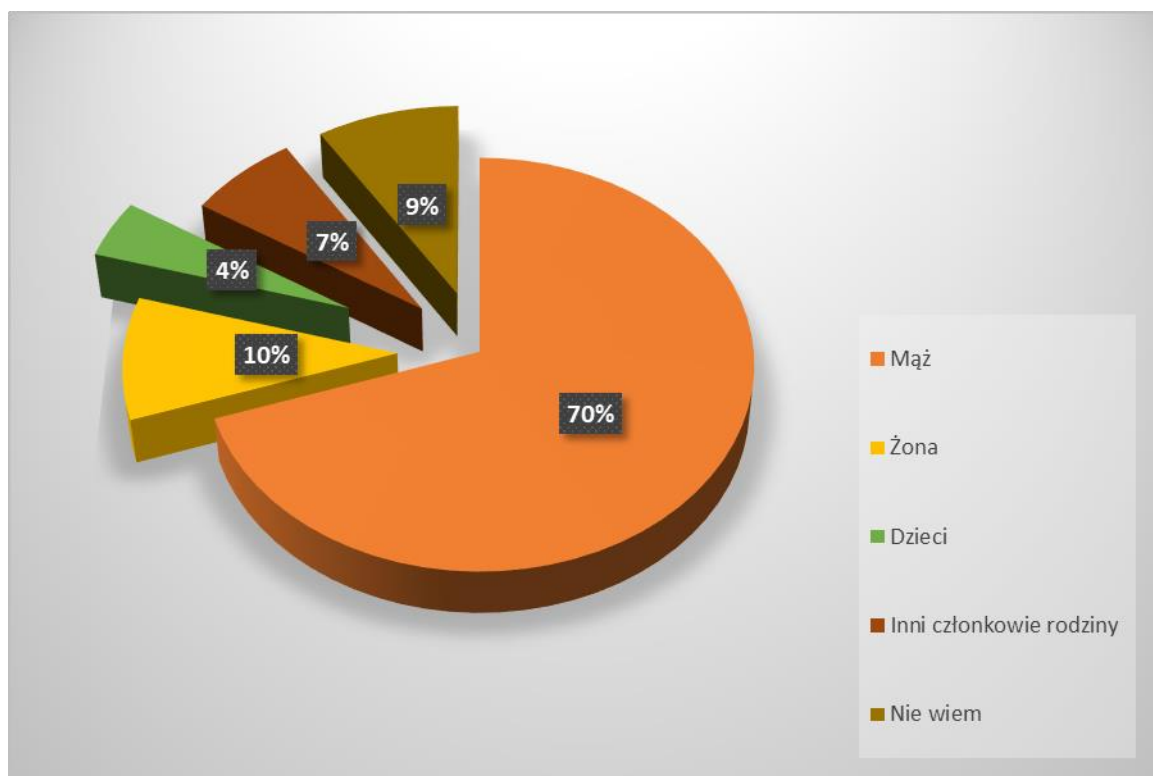
Wykres nr 10. Znajomość form przemocy w rodzinie przez mieszkańców Gminy Mszana Dolna.

Źródło: badania własne

Według ankietowanych najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie jest mąż (139 odpowiedzi), znacznie mniej odpowiedzi wskazuje, że sprawcą przemocy jest żona (19) lub inni członkowie rodziny (14) czy dzieci (9). Natomiast 18 badanych nie wie kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie.

Wykres nr 11. Kto według Pana/ Pani jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie?

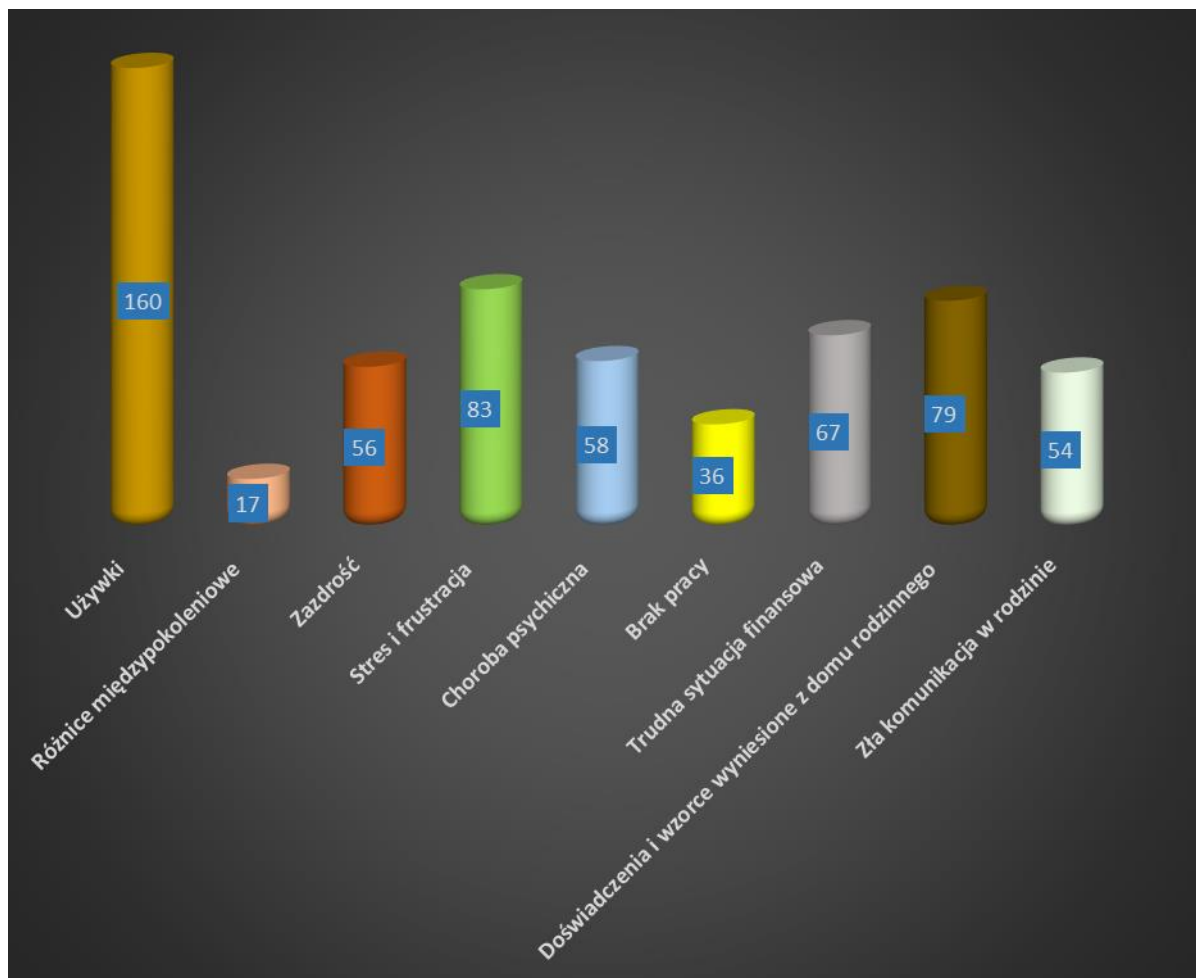

Źródło: badania własne

Badania ukazują, że najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie są używki (160). Kolejnymi przyczynami wskazywanymi przez badanych są: stres i frustracja (83) oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (79). Nieco mniej osób uznało, że trudna sytuacja finansowa (67) może być przyczyną przemocy w rodzinie. Choroba psychiczna (58), zazdrość (56) oraz zła komunikacja w rodzinie (54) były podobnie

wskazywane przez ankietowanych. Z kolei 36 osób zaznaczyło, że brak pracy może być przyczyną przemocy w rodzinie a najmniej osób wskazało na różnice międzypokoleniowe (17).

Wykres nr 12. Przyczyny przemocy w rodzinie

Źródło: badania własne

Na pytanie „Jakie Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na występowanie przemocy we rodzinie ankietowani odpowiedzieli: poczucie bezkarności (131), przyzwolenie otoczenia (92), cechy charakteru (74), brak umiejętności wychowawczych (56), przyzwolenie ofiary (54), status społeczny i materialny (34), izolacja społeczna rodziny (32),

choroba/niepełnosprawność (20), chęć naśladowania innych (13), poziom wykształcenia (11), inne (1)

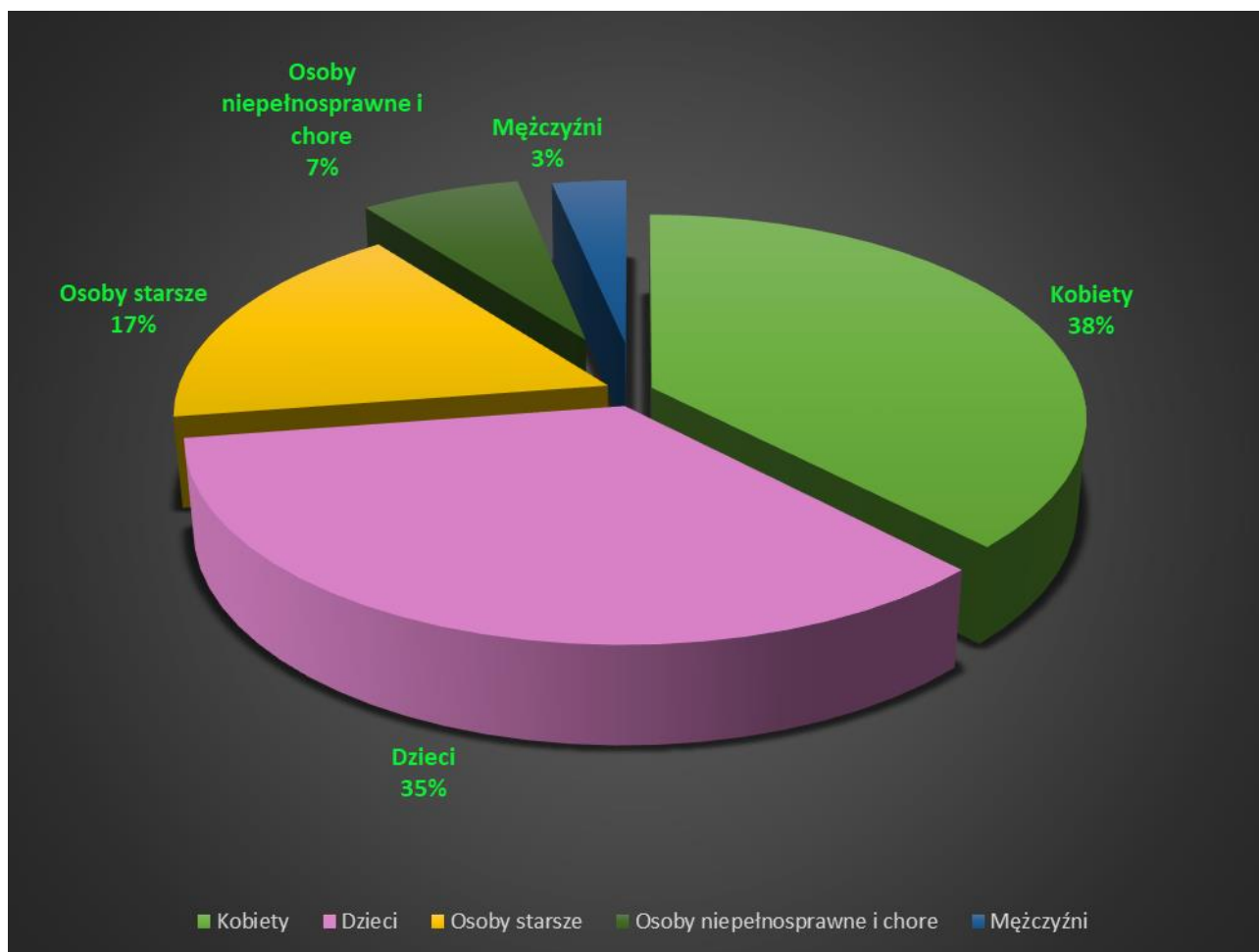
Wykres 13. Czynniki mogące mieć wpływ na występowanie przemocy w rodzinie

Źródło: badania własne

Według ankietowanych najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie są kobiety (150) i dzieci (138). Natomiast 68 osób wskazało, że są to osoby starsze, a kolejnych ankietowanych (28), że są to osoby niepełnosprawne i chore. Z kolei 13 ankietowanych wskazało mężczyzn jako najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie.

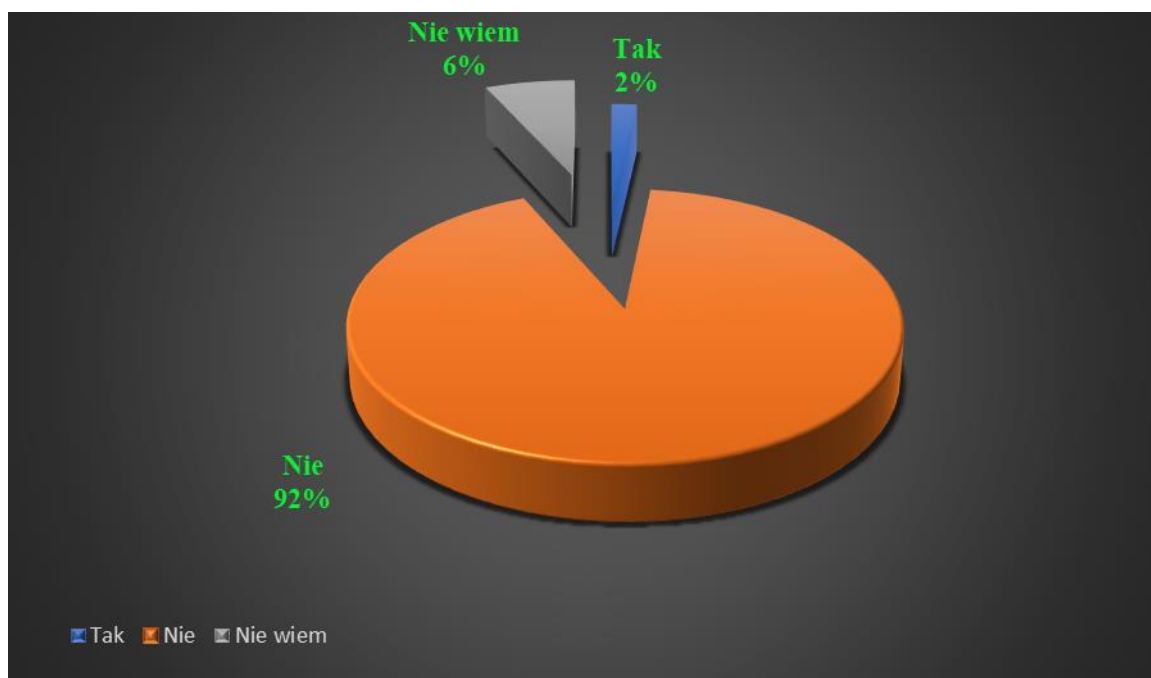
Wykres 14. Ofiary przemocy w rodzinie.

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość ankietowanych (**153**) uznała, że przemoc w rodzinie nie jest sprawą prywatną i powinno się reagować. Trzy osoby uznały, że to sprawa prywatna i nikt nie powinien się wtrącać. Natomiast 11 osób nie miało zdania na ten temat.

Wykres 15 . Czy przemoc w rodzinie jest sprawą prywatną?

Źródło: badania własne

164 osoby spośród badanych jest zdania, że należy zareagować gdy dziecko jest krzywdzone w rodzinie. Na pytanie w jakich sytuacjach powinno się reagować odpowiadano: „w każdej sytuacji”, „gdy dziecko jest wycofane, boi się krzyku”, „gdy jest bite, wyzywane”, „gdy dziecko jest pobite, zastraszone, głodzone, posiniaczone”, „gdy wobec dziecka stosowana jest przemoc, jest wyśmiewane, wykorzystywane seksualnie”. **Trzy osoby** spośród badanych uznały, że nie należy reagować, wychowanie dzieci to sprawa rodziców.

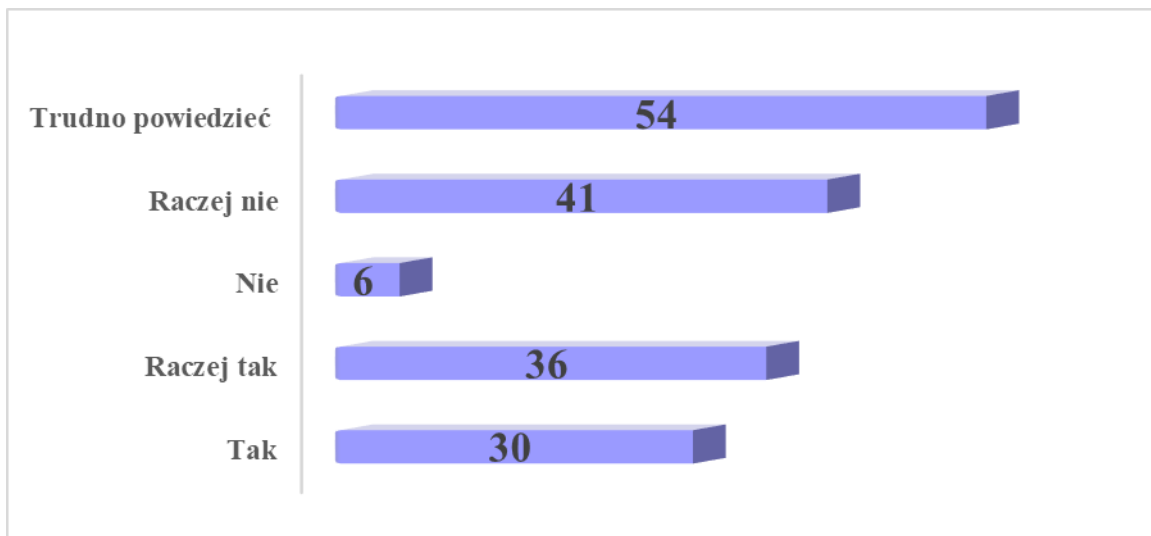
Wykres 16. Czy należy zareagować gdy dziecko jest krzywdzone w rodzinie?

Źródło: badania własne

Na pytanie „Czy postrzega Pan/ Pani przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy 30 ankietowanych uznało, że jest to istotny problem, kolejnych 36 uznało, że „raczej tak”. Natomiast 6 badanych uznało, że przemoc w rodzinie nie jest istotnym problemem na terenie gminy, a 41 „raczej nie”. Najwięcej osób (54) nie ma zdecydowanego zdania na ten temat i odpowiedziało „trudno powiedzieć” .

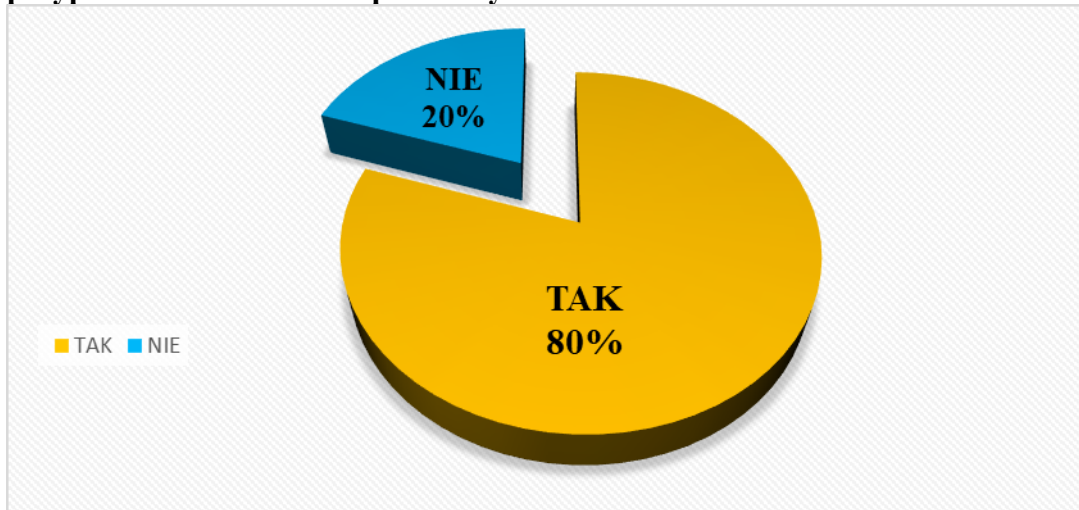
Wykres 17. Czy przemoc w rodzinie jest istotnym problemem na terenie gminy?

Źródło: badania własne

Zdecydowana większość badanych (134) spośród mieszkańców gminy wie gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie. Natomiast 33 ankietowanych nie wie gdzie szukać pomocy.

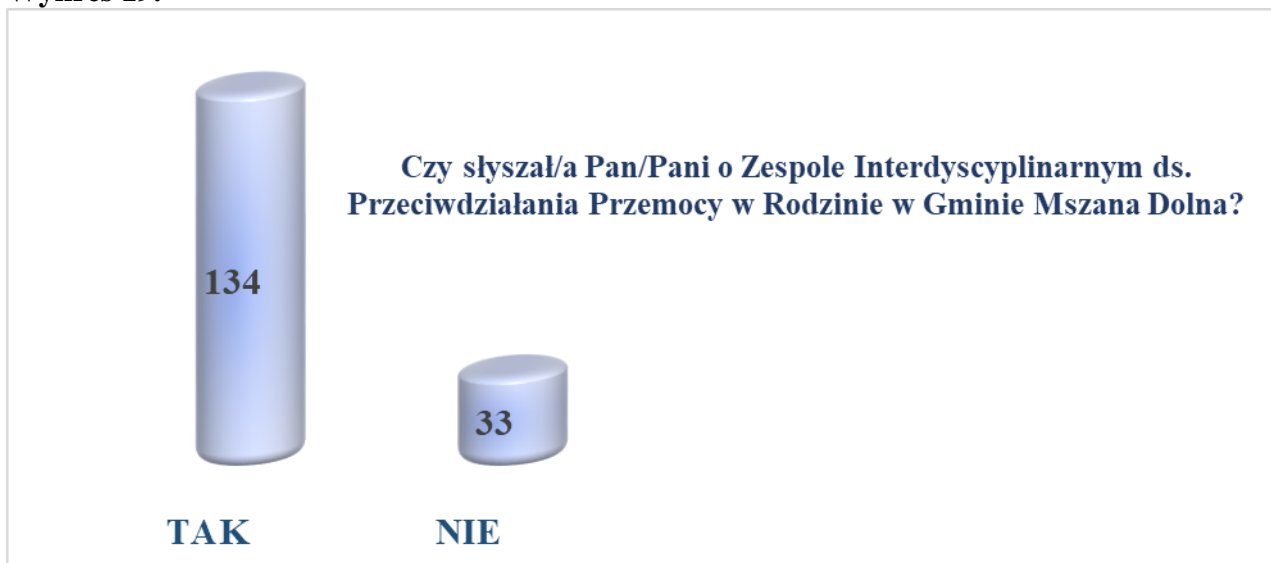
Wykres 18. Czy wie Pan/Pani gdzie szukać pomocy w Gminie Mszana Dolna w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie?

Źródło: badania własne

Z badań wynika, że 104 ankietowanych słyszało o Zespole Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Mszana Dolna. Natomiast 63 osoby nie słyszały o Zespole Interdyscyplinarnym.

Wykres 19.

Źródło: badania własne

Na kolejne pytanie „Do której instytucji zgłosiłby/łaby się Pan/ Pani w przypadku wystąpienia przemocy domowej najczęściej bo 148 osób wskazało policję, następne 84 osoby wskazały GOPS, kolejnych 65 ankietowanych wskazało „Niebieską Linie”, z kolei 38 osób wskazało szkoły. Kolejnych 29 ankietowanych wskazało Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, następnie 16 osób wskazało Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a 14 osób wskazało Fundusz Sprawiedliwości i ośrodki zdrowia.

Wykres 20. Do której instytucji zgłosiłby/laby się Pan/Pani w przypadku wystąpienia przemocy domowej?

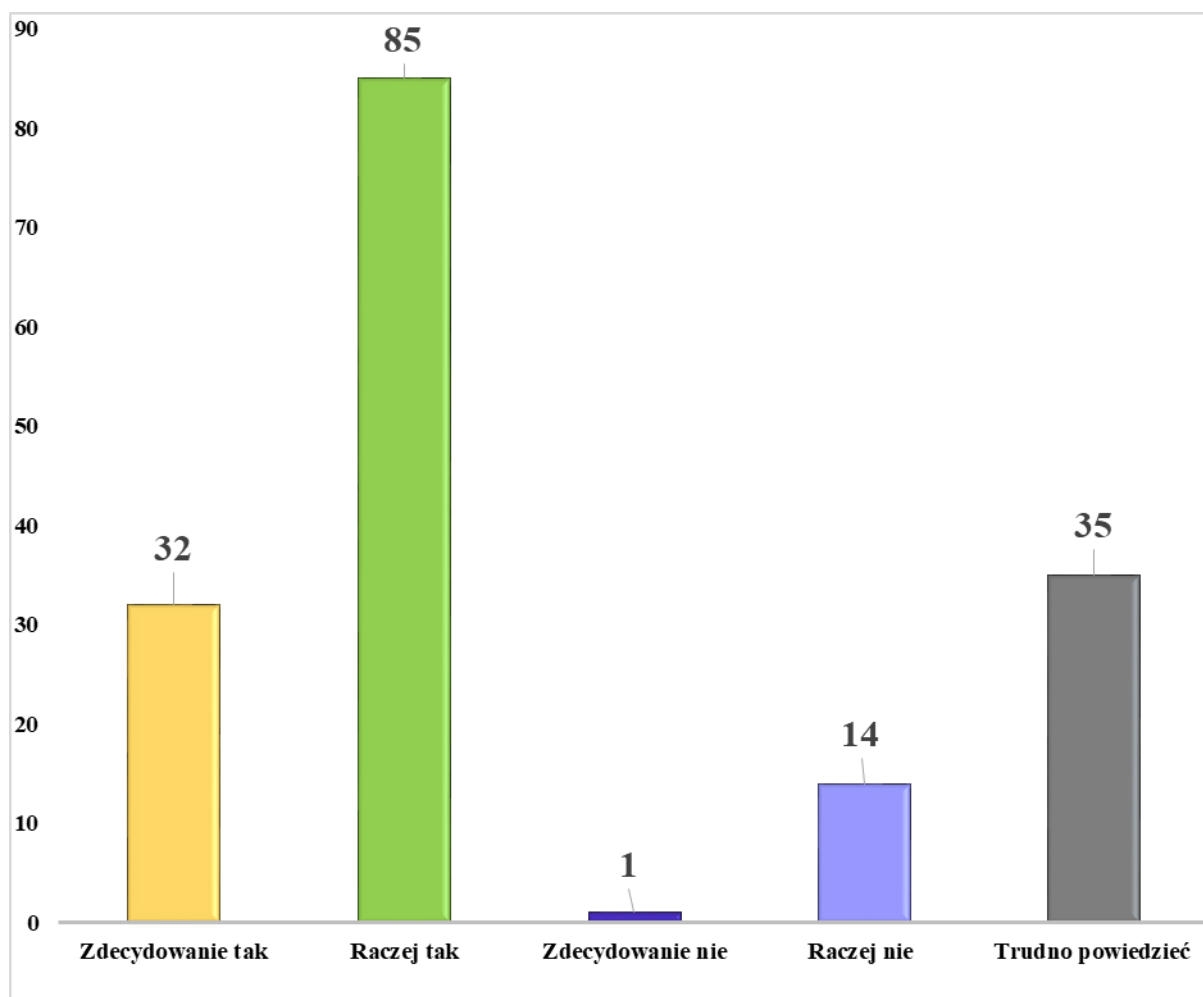

Źródło

dło: badania własne

Jak wynika z przeprowadzonego badania 85 ankietowanych wskazało, że ofiary przemocy w rodzinie z terenu Gminy Mszana Dolna raczej mogą liczyć na pomoc. Kolejne 32 osoby uznały, że „zdecydowanie tak” mogą liczyć na pomoc. Natomiast 14 osób wskazało, że „raczej nie” można liczyć na pomoc, a 1 osoba uznała, że ofiary przemocy „zdecydowanie nie” nie mogą liczyć na pomoc. Z kolei 35 ankietowanych zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

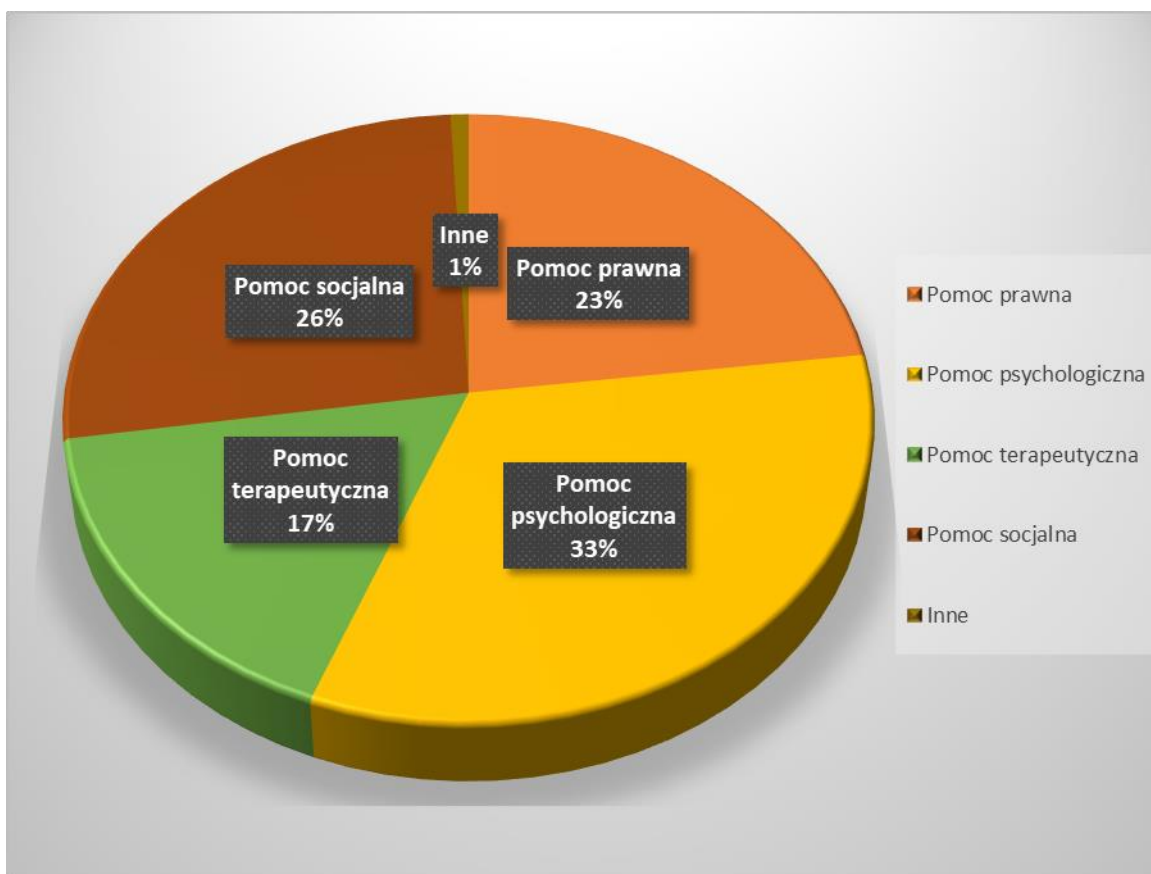
Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem ofiary przemocy w rodzinie na terenie Gminy Mszana Dolna mogą liczyć na pomoc?

Źródło: badania własne

Wśród najczęściej wskazywanych form wsparcia dla ofiar przemocy domowej przez ankietowanych była pomoc psychologiczna (126) i socjalna (102). Kolejno wskazywano pomoc prawną (88) i pomoc terapeutyczną (64). Trzy osoby natomiast nie potrafiły wskazać żadnej formy wsparcia pisząc „nie wiem”, „ta pomoc jednak na niewiele się przydaje”, „szczerze nie wiem bo nie spotkałem się z propozycją wsparcia”.

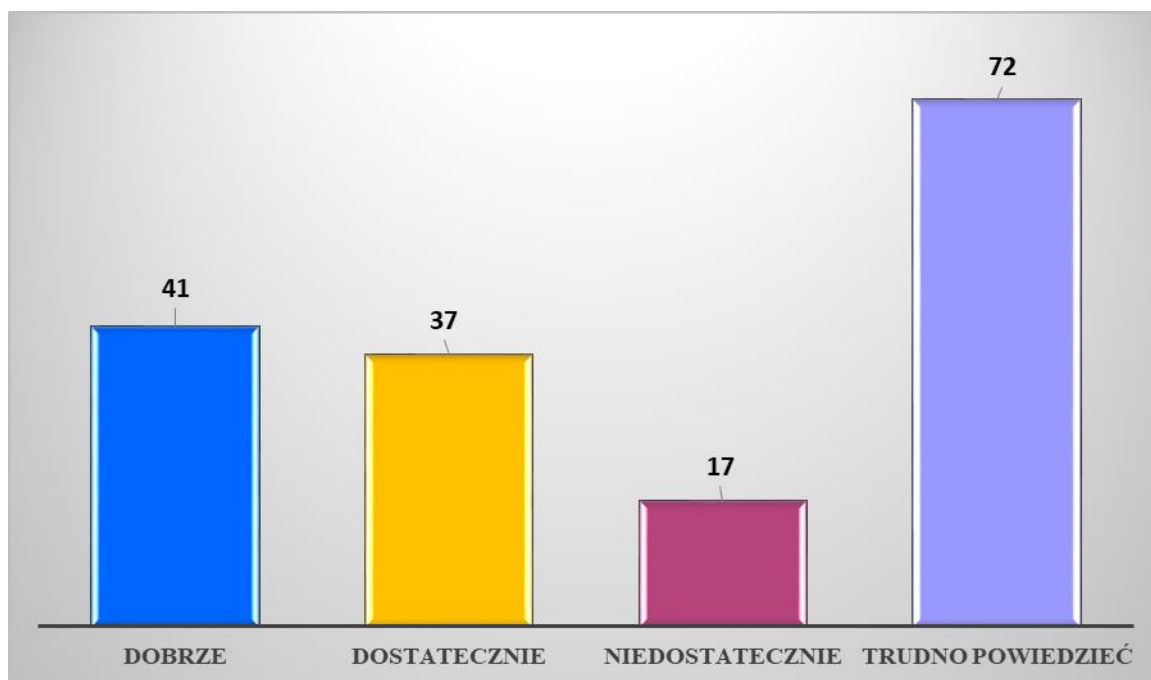
Wykres 22. Jakie formy wsparcia Pana/Pani zdaniem może uzyskać ofiara przemocy domowej na terenie Gminy Mszana Dolna?

Źródło: badania własne

Na pytanie „Jak Pan/ Pani ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie 41 ankietowanych uznało, że „dobrze”, 37 zaznaczyło odpowiedź „dostatecznie”, 17 ankietowanych uważa, że „niedostatecznie”. Zdecydowana część respondentów zaznaczyła odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 23. Jak Pan/Pani ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Źródło: badania własne

Interwencje policji w rodzinach (95), zwiększenie dostępności pomocy (103) i profilaktyka agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (99) były najczęściej wskazywane jako działania najbardziej potrzebne żeby zmniejszyć skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Mszana Dolna. Kolejno wskazywano uświadamianie i edukowanie (66), umożliwienie osobom doświadczającym przemocy uczestnictwa w grupach wsparcia (60), motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału programach korekcyjno-edukacyjnych (54), udostępnienie mieszkania socjalnego (53), zmniejszenie dostępności alkoholu po godzinie 22.00, (40), zapewnienie miejsc w ośrodkach wsparcia (28). Sześciu mieszkańców zaproponowało inne działania takie jak: „ udzielanie wsparcia rodzicom z problemami wychowawczymi; „ Stworzenie ośrodka (współpraca z hotelem, pensjonatem) gdzie przenoszone będą osoby doświadczające przemocą do godnych warunków, egzekwowanie części pieniędzy za utrzymanie rodziny w tym ośrodku od oprawcy, wysłanie oprawcy na przymusowe leczenie i do przymusowej pracy jeśli nie łoży na utrzymanie rodziny. Czas na działanie bez patyczkowania się z patologiami” ; „Wychowywanie dzieci

bez przemocy, pomoc rodzinom w wychowaniu dzieci”; „Mówić, mówić i jeszcze raz mówić, niech to przestanie być temat tabu, niech ludzie przestaną się wstydzić gdy dzieje im się krzywda, bo to nie oni są winni. Odzierać przemoc z poczucia wstydu. Aktywizować osoby zagrożone jakimkolwiek wykluczeniem by nabrały pewności siebie” ; „pomoc psychologiczna i materialna aby oddzielić się od agresora”; „kierowanie sprawców do prac (długich) społecznych na terenie gminy, bądź wysokie kary finansowe do wpłacenia na konto nękanych osób” .

Sporządzona została również analiza SWOT.

Tabela7. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - doświadczenie i wiedza pracowników zajmujących się problematyką przemocy oraz dobre rozeznanie środowiska lokalnego, -zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej, Pedagogów, Policji, oraz Ośrodków Zdrowia w działaniach na rzecz dzieci i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy, - zapewnienie wsparcia asystenta rodziny, - współpraca z kuratorami sądowymi, - kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, nagłaśniające problem przemocy, -publikacja materiałów informacyjnych w mediach lokalnych: na stronie internetowej Urzędu Gminy Mszana Dolna i gazecie lokalnej „Nasza Gmina” - możliwość udzielenia schronienia w hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej rodzinom znajdującym się w sytuacji ostrego kryzysu, - organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów stanowiących trzon Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego 	<ul style="list-style-type: none"> -osłabienie funkcji rodziny i bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, - brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych i bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, -niewłaściwe postawy społeczne wobec ofiar przemocy (stereotypy), - brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy, – zbyt mała dostępność do specjalistów; psychologa, terapeuty rodzinnego, – brak zainteresowania programami korekcyjno- edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie, – brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, – zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych GOPS i dzielnicowych KP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodzinami, - nieskuteczny system prawny ochrony ofiar przemocy i brak ustawowego nakazu przepływu informacji pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym a Sądem,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, - zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie, - wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współzależnienia, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy, -realizacja projektów edukacyjno-wychowawczych ukierunkowanych na niwelowanie agresji wśród uczniów, -możliwość korzystania z porad psychologa, pracownika socjalnego, członka GKRPA, terapeuty w Punkcie Konsultacyjnym do Spraw Uzależnień i Przemocy, -działająca Poradnia Psychologiczna i Psychiatryczna w NZOZ „Lim-Med” – udzielająca wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dzieciom i całym rodzinom, - możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej (punkt mieszczący się w budynku Urzędu Miasta ul. Piłsudskiego 2), - działająca w PCPR w Limanowej: Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy, - realizowane przez PCPR programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, -możliwość otrzymania wieloaspektowej pomocy w Lokalnym Punkcie Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem w Limanowej, - zapobieganie niewydolności rodziny poprzez spotkania rodziców z pedagogiem szkolnym, <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie asystenta rodziny i pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczych, - stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - dobre kontakty interpersonalne z przedstawicielami instytucji działającymi na rzecz rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> - zaniechanie obowiązków opiekuńczo wychowawczych przez rodziców, - narastająca skala bezradności i bierności rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - rozwój patologii społecznych; alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i niewydolność wychowawcza rodzin, - agresja wśród młodzieży, -postępujące zmiany modelu życia, zanik więzi, tradycji rodzinnych „pęd życia”, - brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, - zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu, - przyzwolenie otoczenia - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, - niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, - rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osobom pomagającym,

V. Cele programu, obszary działania, wskaźniki, instytucje i podmioty realizujące program

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację podnoszącą świadomość społeczną.
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno - interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ocena poprzedniego okresu funkcjonowania programu oraz diagnoza problemu przemocy w rodzinie i analiza SWOT są podstawą do sformułowania następujących celów Programu, które wskazują główne kierunki działania Gminy Mszana Dolna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021- 2025.

Cel szczegółowy	Działania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Wskaźniki
1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez profilaktykę i edukację podnoszącą świadomość społeczną.	Zbieranie informacji na temat rozmiarów oraz diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,	GOPS na podstawie zebranych materiałów od partnerów Programu, Zespół Interdyscyplinarny	Do końca marca każdego roku 2021-2025	-Ilość założonych Niebieskich Kart, -Ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, -Ilość spotkań Grup roboczych
	Prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno - edukacyjnych w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników	Szkoły	Czas realizacji programu	Liczba przeprowadzonych zajęć w ciągu roku
	Edukacja rodziców na temat metod wychowawczych, bez użycia przemocy	Szkoły Komisariat Policji	Czas realizacji programu	Liczba spotkań z rodzicami (przynajmniej jedno spotkanie na dany etap edukacji)
	Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym,	Szkoły Urząd Gminy Biblioteki Kluby sportowe, Zespoły taneczne, Orkiestry, Stowarzyszenia	Czas realizacji programu	Liczba imprez, liczba wydarzeń, liczba spotkań
	Dążenie do zmiany postaw społecznych obalających mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji w prasie lokalnej i na stronach internetowych Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej oraz systematyczne aktualizowanie umieszczonych tam informacji	GOPS, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Czas realizacji programu	Liczba zamieszczonych informacji, liczba artykułów
	Rozwój i wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Placówki Oświatowe, GKRPA, GOPS,	Czas realizacji programu	Liczba zrealizowanych programów, liczba spotkań, liczba publikacji, liczba rozpowszechnionych materiałów

2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy w rodzinie.	<p>Organizacja poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego. Edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw. Podejmowanie działań w ramach realizowania procedury „Niebieskiej Karty”</p>	<p>GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Punkt Konsultacyjny</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba i rodzaj udzielonych porad specjalistycznych, Liczba założonych „NK”, Liczba spotkań Grup roboczych</p>
	<p>Ścisła współpraca i zintegrowanie działań jednostek wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego w celu zwiększenia skuteczności podejmowanych działań na rzecz osób uwikłanych w przemoc.</p>	<p>GOPS, GKRPA, Komisariat Policji, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Sąd Rejonowy,</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego</p>
	<p>Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym i przemocy</p>	<p>Urząd Gminy, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba osób(rodzin) korzystających ze schronienia</p>
	<p>Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom doznającym przemocy</p>	<p>GOPS</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba osób(rodzin), Liczba świadczeń</p>
	<p>Monitorowanie sytuacji w rodzinach z problemem przemocy. Pomoc rodzinom z dziećmi w związku z występowaniem przemocy w rodzinie</p>	<p>Pracownicy socjalni, Asystenci rodziny, Dzielnicy, Szkoły</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba wizyt, osób, rodzin. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny</p>

3. Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno - interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	<p>Interwencja oraz podejmowanie działań mających na celu przerwanie cyklu przemocy wobec sprawców przemocy</p>	<p>Policja, Sąd Rejonowy, Prokuratura, GOPS,</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba osób sprawców przemocy</p>
	<p>Motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, Stosowanie procedury „Niebieskiej karty” Indywidualne spotkania z psychologiem, terapeutą do spraw uzależnień,</p>	<p>GOPS, Zespół Interdyscyplinarny/Grupy robocze, PCPR, Punkt Konsultacyjny,</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba osób biorących udział w spotkaniach Grup roboczych Liczba odbytych spotkań ze specjalistami Liczba osób uczęszczających na zajęcia korekcyjno - edukacyjne,</p>
	<p>Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach wynikających ze stosowania przemocy i odpowiedzialności karnej.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny/Grupy robocze</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Ilość udzielonych informacji, przeprowadzonych rozmów</p>
4. Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemoc w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	<p>Udział w superwizji, grupach wsparcia, specjalistycznych szkoleniach i warsztatach z zakresu przeciwdziałania przemocy dla pracowników socjalnych w celu umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem</p>	<p>GOPS</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba szkoleń, superwizji, grup wsparcia Liczba osób uczestniczących</p>
	<p>Organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli służb i instytucji pracujących w Zespole Interdyscyplinarnym i Grupach roboczych oraz innych osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.</p>	<p>GOPS, Policja, GKRPA, Służba Zdrowia, Placówki Oświatowe, Sąd Organizacje pozarządowe,</p>	<p>Czas realizacji programu</p>	<p>Liczba przeprowadzonych szkoleń, Liczba osób uczestniczących w szkoleniach.</p>

VI Założenia Programu

1. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem, promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy.
2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie.
4. Stworzenie spójnego i sprawnie działającego gminnego systemu w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
5. Wzrost kompetencji służb zajmujących się przemocą w rodzinie

VII Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: osób doświadczających przemocy w rodzinie, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy, przedstawicieli władz lokalnych, osób/instytucji zajmujących się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego, mieszkańców Gminy Mszana Dolna, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

VIII Prognozowane efekty realizacji Programu

- Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.
- Zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie
- Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
- Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- Ochrona ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne, psychologiczne, socjalne
- Wzrost świadomości sprawców przemocy na temat konsekwencji jej stosowania
- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- Wzrost kompetencji osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
- Rozwijanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

- Spadek liczby rodzin, w których interwencje są podejmowane wielokrotnie.

IX Realizatorzy Programu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej
- Urząd Gminy Mszana Dolna
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Komisariat Policji w Mszanie Dolnej
- Placówki Oświatowe
- Placówki Służby Zdrowia
- Sąd Rejonowy i Prokuratura
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Organizacje pozarządowe

X. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Programu są środki własne Gminy Mszana Dolna, w tym środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych , środki z dotacji budżetu państwa oraz środki pozabudżetowe.

XI. Monitorowanie Programu

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitoring umożliwi analizę w realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań. Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring Programu będzie dokonywany co najmniej raz w roku przez Zespół Interdyscyplinarny na podstawie sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w

jego realizację.

Zespół Interdyscyplinarny oceniając, czy program osiąga założone cele będzie analizował skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o założone wskaźniki.

Ewaluacja to systematyczne badanie stopnia realizacji zadań ujętych w Programie. Przeprowadzenie ewaluacji polega na postawieniu kluczowych pytań dotyczących realizacji Programu, ustaleniu zagadnień do analizy celem odpowiedzi na te pytania, zidentyfikowanie źródeł potrzebnych informacji. Ma to na celu uzyskanie informacji czy podejmowane zadania pozwoliły na realizację celów Programu. Program będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w gminie oraz na zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ewaluację programu prowadzi będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej.

XII. Zakończenie

Do zadań własnych gminy zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ofiar przemocy w rodzinie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Mszana Dolna na lata 2021-2025 zakłada działania profilaktyczne, edukacyjne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kluczowym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, mieszkańców gminy, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. Cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy w rodzinie. Zapewnić to mają działania zaplanowane do realizacji na lata 2021-2025 w ramach niniejszego Programu. Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy i wzrostu poczucia bezpieczeństwa rodzin z terenu gminy Mszana Dolna.